

Underbilag 5 til bilag 10.

Spørgsmål 37.

Udvalget udbeder sig en udtalelse om, hvorvidt der under hensyn til den økonomiske udvikling er grund til en skærpelse af reglen i lovforslagets § 25, stk. 1, f. eks. ved en forlængelse af fristen.

Besvarelse:

Medens vesteuropæiske og amerikanske engrospriser fra efteråret 1953 og til sommermånederne 1954 som helhed har været præget af stabilitet, har engrospriserne i de senere måneder vist stigende tendens. Baggrunden for denne udvikling har dels været dårligere høstresultater end i 1953, dels en fortsat stigende økonomisk aktivitet i de fleste europæiske lande. Høsten i Vesteuropa har været noget ringere end i fjor, og dette har i forbindelse med de større besætninger presset priserne på korn og olielager i vejret. Mærkederne for jern og metaller samt kul er strammet betydeligt i efteråret. Udsigten til øget import af korn og kul fra Amerika har endvidere medført stigning i fragtraterne. Priserne på de oversøiske råvarer med undtagelse af gummi og metaller har derimod ikke vist større opgang.

På det danske marked er engrospristallet i sidste kvartal af 1954 steget fra 339 til 346 (1935 = 100), væsentligst som følge af stigning i råvarer og halvfabrikata.

Også på områder, hvor konkurrencen er begrænset, har prisstigningstendenserne i de senere måneder været overvejende. Det fremgår således af den i „Meddelelser fra prisdirektoratet“ optagne liste over prisændringer m. v., anmeldt i henhold til pris-aftalelovens § 6, at der har været prisstigninger for en række varer, blandt hvilke kan nævnes brød, havregryn, mælk og fløde, kalgødning, chilesalpeter, ovn- og bygningstøbegods, kobber, bly, kabler, gavntræ, linolie og glas.

En bestemmelse svarende til pris-aftalelovens § 6, stk. 4, blev indført ved handelsministeriets bekendtgørelse af 19. oktober 1939 om varepriser. Den forudgående prisgodkendelse tog sigte på, at prisstigningerne så tidligt og effektivt som muligt kunne brin-

ges under kontrol. Også i årene efter krigen har der overvejende været kraftige prisstigninger. Selv under nogenlunde rolige prisforhold kan der, som den seneste udvikling viser, indtræde kraftige prisstigninger for mere eller mindre afgrænsede vareområder.

Hvor konkurrencen er begrænset, vil der være særlige muligheder for, at stigende efterspørgsel giver sig udslag i højere priser. I sådanne tilfælde vil priskontrolrådets muligheder for at modvirke prisstigningen, uden at der foretages videregående indgreb, væsentlig bero på, at der i loven findes hjemmel til forudgående godkendelse af anmeldte prisforhøjelser. Eksistensen af en sådan hjemmel lægger i sig selv en dæmper på krav om prisforhøjelser. Uden hjemlen ville virksomhederne føle sig friere stillet og kunne regne med, at det ved en efterfølgende kontrol er vanskeligere for prismyndighederne at regulere priserne ned til det niveau, som ville blive resultatet af en forudgående godkendelse, idet myndighederne forhandlingsmæssigt indtager en stærkere stilling, når prisforhøjelserne ikke er trådt i kraft, end hvis der forhandles om reduktion af allerede foretagne prisforhøjelser.

Midlerne til at hindre en for stærk prisstigning, når hjemmel til forudgående prisgodkendelse savnes, vil være videregående indgreb efter forslagets §§ 12 og 13, udstedelse af pålæg om reduktion af fornylig foretagne prisforhøjelser eller eventuelt fastsættelse af højestepriser og -avancer, som ikke må overskrides. Som allerede anført må det imidlertid antages, at prisreguleringens effektivitet i mange tilfælde vil være større ved anvendelse af den mindre vidtgående beføjelse til forudgående prisgodkendelse, da prisændringen i så fald først finder sted, efter at sagen er behandlet.

Under henvisning til det foran anførte er det handelsministeriets opfattelse, at udviklingen i prisforholdene tilsiger, at fristen for den tidsbegrænsede bemyndigelse i lovforslagets § 25 til opretholdelse af hjemlen til forudgående godkendelse af prisforhøjelser bør forlænges f. eks. til 1. april 1957.